

POSTANOWIENIE

Dnia 8 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z odwołania E. O.
przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw
Wewnętrznych i Administracji w W.
o wysokość emerytury policyjnej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 8 listopada 2023 r.,
wniosku pełnomocnika odwołującego się w przedmiocie wyłączenia
od rozpoznawania sprawy sygn. akt II USK 497/22 sędziego SN Leszka
Bieleckiego.

**na podstawie art. 49 § 1 k.p.c. wyłącza SSN Leszka
Bieleckiego od rozpoznania sprawy II USK 497/22.**

UZASADNIENIE

Pismem z 9 października 2023 r. pełnomocnik procesowy E. O. złożył na podstawie art. 49 § 1 k.p.c. wniosek o wyłączenie od rozpoznania sprawy II USK 497/22 SSN Leszka Bieleckiego, odwołując się do uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/2 oraz wyroku TSUE z 2 marca 2021 r., C-824/18.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek strony postępowania sądowego o wyłączenie SSN Leszka Bieleckiego należało uznać za zasadny.

Po pierwsze, z uchwały trzech połączonych Izb wynika, że sędzia SN, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed KRS w nowym składzie, nie spełnia minimalnego standardu bezstronności (uchwała połączonych Izb Sądu Najwyższego, pkt 44; tak również uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 2 czerwca 2022 r. I KZP 2/22). KRS w nowym składzie nie jest bowiem organem tożsamym z organem konstytucyjnym, którego skład i sposób wyłaniania reguluje Konstytucja RP, w szczególności w art. 187 ust. 1. Skutki tej uchwały nie zostały zniesione wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2020 r., U 2/20 (OTK-A 2020 poz. 61), co wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale z 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22 (OSNP 2022 nr 10, poz. 95) oraz postanowieniach z 16 września 2021 r., I KZ 29/21 (OSNK 2021 nr 10, poz. 41), z 29 września 2021 r., V KZ 47/21 (LEX nr 3230203) i z 21 stycznia 2022 r., III CO 6/22, a także Sąd Apelacyjny w Gdańsku w postanowieniu z 14 października 2021 r., II AKa 154/21. Trybunał Konstytucyjny nie ma bowiem kompetencji do stwierdzenia niekonstytucyjności orzeczeń Sądu Najwyższego. Nietrafny jest więc pogląd (por. np. uzasadnienie postanowień Sądu Najwyższego z 3 listopada 2022 r., V KB 10/22; z 22 marca 2023 r., III KB 11/22) o nieistnieniu uchwały trzech połączonych Izb SN. Jak już wyjaśniono w orzecznictwie Sądu Najwyższego, wiążącego charakteru nie mają także wyroki Trybunału Konstytucyjnego: z 14 lipca 2021 r., P 7/20 (OTK-A 2021, poz. 49); 7 października 2021 r., K 3/21 (OTK-A 2022, poz. 65); 24 listopada 2021 r., K 6/21 (OTK-A 2022, poz. 9) oraz 10 marca 2022 r., K 7/21 (OTK-A 2022, poz. 24). Nie powodują one utraty mocy obowiązującej przepisów, a więc nie wiążą niezawisłych sądów, w szczególności Sądu Najwyższego (co do braku związania takimi orzeczeniami TK zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 17 grudnia 2009 r., zasada prawna, III PZP 2/09, OSNP 2010 nr 9-10, poz. 106 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 29 kwietnia 2010 r., IV CO 37/09, OSNC 2010 nr 12, poz. 166). Ponadto, wymienione orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego należy pominąć jako niezgodne z zasadą pierwszeństwa prawa Unii Europejskiej (wyrok TS z 22 lutego 2022 r., C-430/21, postępowanie zainicjowane przez RS, EU:C:2022:99, w szczególności pkt 77).

Po drugie, z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wynika, że orzekanie w SN przez osoby powołane na skutek wniosku KRS w nowym składzie stanowi naruszenie prawa do sądu wyrażonego w art. 6 ust. 1 EKPC (wyroki: z 22 lipca 2021 r., Reczkowicz przeciwko Polsce, skarga nr 43447/19, ECHR:2021:0722; 8 listopada 2021 r., Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce, skargi nr 49868/19 i 57511/19, ECHR:2021:1108 oraz 3 lutego 2022 r., Advance Pharma sp. z o.o. przeciwko Polsce, skarga nr 1469/20).

Po trzecie, w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono pogląd, że w razie wystąpienia ryzyka nieprawidłowej obsady sądu należy podjąć wszelkie środki zapobiegające, a jednym z nich jest instytucja wyłączenia sędziego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 8 czerwca 2022 r., V KO 43/22, LEX nr 3375645; z dnia 23 czerwca 2022 r., II KO 48/22, LEX nr 3370369; z dnia 28 lipca 2022 r., V KO 69/22, LEX nr 3375652; z dnia 25 listopada 2021 r., I CSKP 524/21, LEX nr 3262183). Jest to konieczne dla uniknięcia zarzutu naruszenia EKPCz, jaki mógłby być formułowany w przyszłości oraz ewentualnej odpowiedzialności odszkodowawczej państwa (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, OSNK 2022 nr 6, poz. 22; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 sierpnia 2022 r., II PUB 2/22, LEX nr 3411745; z dnia 6 września 2022 r., II KK 44/21, LEX nr 3416465; z dnia 16 września 2022 r., III KK 339/22; z dnia 28 września 2022 r., IV KK 333/22 i V KK 485/21 oraz z dnia 14 października 2022 r., V KB 6/22).

Po czwarte, osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek KRS ukształtowanej w składzie i trybie przewidzianym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. podlega wyłączeniu z mocy samej ustawy na podstawie art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c., jako że, przystępując do orzekania musi na samym wstępie postępowania - a także w jego toku - poddać (poddawać) ocenie poprawność i legalność stosunku prawnoprosesowego (publicznoprawnego) wiążącego go ze stronami oraz stosunku prawnoustrojowego, jakim łączy się z państwem, w którego imieniu orzeka. Pozostaje więc z jedną ze stron w takim stosunku prawnym, że wynik sprawy oddziałuje na jej prawa lub obowiązki (tak trafnie w literaturze J. Gudowski: *Iudex impurus*. Wyłączenie z mocy samej ustawy sędziego objętego zarzutem wadliwego powołania lub przejścia na wyższe stanowisko sędziowskie,

Przegląd Sądowy 2022 nr 5, s. 7-26). Niezbędność stwierdzenia wyłączenia sędziego z mocy ustawy jest niezależna od stopnia jego bezstronności wewnętrznej (jednakowego dystansu do stron sporu i ich odpowiednich interesów w odniesieniu do jego przedmiotu), czy też niezależności zewnętrznej (praca w sposób wolny od nakazów czy wytycznych z jakiegokolwiek źródła).

Mając powyższe pod uwagę Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 48 § 1 pkt 1 w związku z art. 52 § 1 oraz art. 49 § 1 k.p.c.

[SOP]

(r.g.)